ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 17.12.2024
COM(2024) 572 final

# Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, την Επιτροπή των Περιφερειών και το Ελεγκτικό Συνέδριο

## Ενδιάμεση αξιολόγηση δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2021/785 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2021, για τη θέσπιση του Προγράμματος της Ένωσης για την καταπολέμηση της απάτης και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 250/2014

{SWD(2024) 279 final}

## 1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η απάτη και οι συναφείς παράνομες δραστηριότητες μπορεί να έχουν σοβαρές αρνητικές επιπτώσεις στα οικονομικά συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και των κρατών μελών της. Το πρόβλημα αυτό είναι ακόμη πιο πιεστικό, καθώς ο συνολικός προϋπολογισμός της ΕΕ στο πλαίσιο του πολυετούς προϋπολογισμού της για την περίοδο 2021-2027 (ΠΔΠ) έχει αυξηθεί στο πρωτοφανές ύψος των 1,8 τρισ. EUR περίπου, εν μέρει στο πλαίσιο της αντιμετώπισης της πανδημίας COVID-19. Η αποτελεσματική και ορθή εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ, μεταξύ άλλων και στα κράτη μέλη, είναι καίριας σημασίας προκειμένου να διατηρηθεί η εμπιστοσύνη των πολιτών και των φορολογουμένων. Αντιθέτως, τυχόν μεγάλη εξάπλωση της απάτης μπορεί να καταπνίξει την οικονομική ανάπτυξη και να υπονομεύσει την ευρύτερη οικονομική ανάκαμψη. Ως εκ τούτου, η βελτίωση της κοινής μας άμυνας κατά της απάτης, τόσο εντός όσο και εκτός της ΕΕ, διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας της ΕΕ σε εξαιρετικά αβέβαιους καιρούς.

Σύμφωνα με το άρθρο 325 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), τα κράτη μέλη και η ΕΕ έχουν από κοινού την υποχρέωση να προστατεύουν τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ. Την τελευταία δεκαετία επήλθαν σημαντικές αλλαγές στο τοπίο για την καταπολέμηση της απάτης σε επίπεδο ΕΕ, για παράδειγμα με:

- την έγκριση της οδηγίας σχετικά με την καταπολέμηση, μέσω του ποινικού δικαίου, της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ ([1]) το 2017·
- την έναρξη των επιχειρησιακών δραστηριοτήτων της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (ΕΕΡΟ) τον Ιούνιο του 2021· και
- την αναθεώρηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 ([2]) (κανονισμός για την OLAF) το 2020 με σκοπό να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα των διοικητικών ερευνών που διενεργεί η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) ([3]).

Γενικά αναγνωρίζεται ότι η ΕΕ θα πρέπει να στηρίζει τα κράτη μέλη στις δραστηριότητές τους για την προστασία των οικονομικών της συμφερόντων. Άλλωστε, οι περισσότερες περιπτώσεις απάτης και παρατυπιών εντοπίζονται, ερευνώνται και διώκονται σε εθνικό επίπεδο.

---

([1]) Οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2017, σχετικά με την καταπολέμηση, μέσω του ποινικού δικαίου, της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης (ΕΕ L 198 της 28.7.2017, σ. 29).

([2]) Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Σεπτεμβρίου 2013, σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1073/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (Ευρατόμ) αριθ. 1074/1999 του Συμβουλίου (ΕΕ L 248 της 18.9.2013, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2223/oj.

([3]) Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2223 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Δεκεμβρίου 2020, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 όσον αφορά τη συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία και την αποτελεσματικότητα των ερευνών της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (ΕΕ L 437 της 28.12.2020, σ. 49).

Όπως και το προηγούμενο πρόγραμμα Hercule III, το πρόγραμμα της Ένωσης για την καταπολέμηση της απάτης (UAFP) παρέχει στοχευμένη χρηματοδότηση για την καταπολέμηση της απάτης σε επιλέξιμους δικαιούχους από τα κράτη μέλη και τις συνδεδεμένες χώρες.

## 2. ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΈΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ

Το UAFP αποτελεί το κύριο χρηματοδοτικό μέσο της ΕΕ που χρησιμοποιείται ειδικά για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ από την απάτη, τη διαφθορά ή άλλες παρατυπίες.

Ο κανονισμός για το UAFP καθορίζει τους ακόλουθους στόχους του προγράμματος:

> «*1. Οι **γενικοί στόχοι** του Προγράμματος είναι:*
>
> *α) να προστατεύει τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης·*
>
> *β) να στηρίζει την αμοιβαία συνεργασία μεταξύ των διοικητικών αρχών των κρατών μελών και τη συνεργασία αυτών με την Επιτροπή για να διασφαλιστεί η ορθή εφαρμογή της νομοθεσίας για τα τελωνειακά και γεωργικά θέματα.*
>
> *2. Οι **ειδικοί στόχοι** του Προγράμματος είναι:*
>
> *α) να προλαμβάνει και να καταπολεμά την απάτη, τη διαφθορά και κάθε άλλη παράνομη δραστηριότητα εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης·*
>
> *β) να στηρίζει την υποβολή εκθέσεων παρατυπιών, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων απάτης, όσον αφορά τα κονδύλια επιμερισμένης διαχείρισης και τα κονδύλια προενταξιακής βοήθειας του προϋπολογισμού της Ένωσης·*
>
> *γ) να παρέχει εργαλεία για την ανταλλαγή πληροφοριών και τη στήριξη επιχειρησιακών δραστηριοτήτων στον τομέα της αμοιβαίας διοικητικής συνδρομής σε τελωνειακά και γεωργικά θέματα.*».

Το άρθρο 13 του κανονισμού για το UAFP παρέχει στην Επιτροπή την εντολή να προβαίνει σε ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος:

> «*2. Η ενδιάμεση αξιολόγηση του Προγράμματος διενεργείται όταν υπάρχουν διαθέσιμες επαρκείς πληροφορίες για την εκτέλεση του Προγράμματος, αλλά το αργότερο τέσσερα έτη από την έναρξη της υλοποίησης του Προγράμματος.*
>
> *[...]*
>
> *4. Η Επιτροπή ανακοινώνει τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων, μαζί με τις παρατηρήσεις της, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, την Επιτροπή των Περιφερειών και το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, και τα δημοσιεύει στον δικτυακό τόπο της Επιτροπής.*».

Η τετραετής προθεσμία από την έναρξη του προγράμματος λήγει στις 31 Δεκεμβρίου 2024.

Κατά την κατάρτιση του τρέχοντος πολυετούς προϋπολογισμού, αναλύθηκαν οι παρατυπίες και οι περιπτώσεις εικαζόμενης απάτης που εντοπίστηκαν κατά την εκτέλεση του προϋπολογισμού και κοινοποιήθηκαν από τα κράτη μέλη ([4]) δυνάμει του άρθρου 325 παράγραφος 5 της ΣΛΕΕ. Η ανάλυση αυτή αποκάλυψε ότι οι αρνητικές διαχρονικές δημοσιονομικές επιπτώσεις παραμένουν σε αρκετά υψηλό επίπεδο ώστε η ΕΕ να συνεχίσει να εκπληρώνει την υποχρέωση που υπέχει για την προστασία του προϋπολογισμού της ΕΕ μέσω ενός προγράμματος όπως το UAFP.

Το πρόγραμμα υλοποιείται βάσει ετήσιων αποφάσεων χρηματοδότησης και προγραμμάτων εργασίας που εγκρίνει η Επιτροπή. Το άρθρο 3 παράγραφος 1 του κανονισμού για το UAFP καθόρισε τον διαθέσιμο προϋπολογισμό του UAFP για το ΠΔΠ 2021-2027 σε 181,2 εκατ. EUR.

Σύμφωνα με τον κανονισμό για το UAFP, το πρόγραμμα πρέπει να εκτελείται, κατ' αρχήν, με άμεση διαχείριση, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 ([5]) (στο εξής: δημοσιονομικός κανονισμός), ή (κατ' εξαίρεση) με έμμεση διαχείριση με άλλον φορέα που αναφέρεται στο άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του δημοσιονομικού κανονισμού (π.χ. διεθνή οργανισμό).

Σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 2 του κανονισμού για το UAFP, το πρόγραμμα μπορεί να παρέχει χρηματοδότηση σε οποιαδήποτε από τις μορφές που καθορίζονται στον δημοσιονομικό κανονισμό. Ειδικότερα, αυτές περιλαμβάνουν επιχορηγήσεις και δημόσιες συμβάσεις, καθώς και επιστροφή των εξόδων ταξιδίου και διαμονής, όπως προβλέπεται στο άρθρο 238 του δημοσιονομικού κανονισμού. Το πρόγραμμα μπορεί να παρέχει χρηματοδότηση για δραστηριότητες που διενεργούνται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 515/97 του Συμβουλίου ([6]), ειδικότερα για την κάλυψη των ειδών

([4]) Οι ετήσιες εκθέσεις δυνάμει του άρθρου 325 της Συνθήκης για τη λειτουργία της ΕΕ που αφορούν την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ (εκθέσεις PIF) είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/anti-fraud/reports_el.

([5]) Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουλίου 2018, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1296/2013, (ΕΕ) αριθ. 1301/2013, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) αριθ. 1304/2013, (ΕΕ) αριθ. 1309/2013, (ΕΕ) αριθ. 1316/2013, (ΕΕ) αριθ. 223/2014, (ΕΕ) αριθ. 283/2014 και της απόφασης αριθ. 541/2014/ΕΕ και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 (ΕΕ L 193 της 30.7.2018, σ. 1). Ο κανονισμός αυτός αντικαταστάθηκε την 30ή Σεπτεμβρίου 2024 από τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, της 23ης Σεπτεμβρίου 2024, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης (ΕΕ L 2024/2509 της 26.9.2024). Ωστόσο, δεδομένου ότι κατά την υπό αξιολόγηση περίοδο ίσχυε ο κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046, όλες οι περιπτώσεις στις οποίες το παρόν έγγραφο παραπέμπει στον «δημοσιονομικό κανονισμό» αφορούν τον εν λόγω κανονισμό.

([6]) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 515/97 του Συμβουλίου, της 13ης Μαρτίου 1997, περί της αμοιβαίας συνδρομής μεταξύ των διοικητικών αρχών των κρατών μελών και της συνεργασίας των αρχών αυτών με την Επιτροπή με σκοπό τη διασφάλιση της ορθής εφαρμογής των τελωνειακών και γεωργικών ρυθμίσεων (ΕΕ L 82 της 22.3.1997, σ. 1). Ο κανονισμός αξιολογήθηκε από την Επιτροπή (OLAF) το 2023: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=SWD%3A2023%3A429%3AFIN.

δαπανών που αναφέρονται στον ενδεικτικό κατάλογο στο παράρτημα I του εν λόγω κανονισμού.

Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 4 του κανονισμού για το UAFP, όταν η υποστηριζόμενη δραστηριότητα περιλαμβάνει την αγορά εξοπλισμού, η Επιτροπή οφείλει, κατά περίπτωση, να θεσπίζει μηχανισμό συντονισμού που διασφαλίζει την αποδοτικότητα και τη διαλειτουργικότητα μεταξύ όλων των εξοπλισμών που αποκτώνται με τη στήριξη (άλλων) προγραμμάτων της ΕΕ [π.χ. με το μέσο για τον εξοπλισμό τελωνειακών ελέγχων (μέσο ΕΤΕ) της ΓΔ TAXUD].

Οι επιχορηγήσεις που παρέχονται στο πλαίσιο του προγράμματος μπορούν να καλύπτουν έως και το 80 % των επιλέξιμων δαπανών. Σε εξαιρετικές και δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, εάν το προτεινόμενο έργο αποτελεί «δράση προτεραιότητας» (σύμφωνα με το σχετικό ετήσιο πρόγραμμα εργασίας), το ποσοστό αυτό μπορεί να αυξηθεί σε 90 % κατ' ανώτατο όριο ([7]), υπό τους όρους που καθορίζονται κατωτέρω.

1) Όσον αφορά την πρόσκληση υποβολής προτάσεων τεχνικής βοήθειας, το ποσοστό μπορεί να αυξηθεί όταν:

i) η πρόταση αντικατοπτρίζει τα πορίσματα των ετήσιων εκθέσεων σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 325 της ΣΛΕΕ για την καταπολέμηση της απάτης, ιδίως με τον εντοπισμό καταστάσεων που είναι ευάλωτες και συνιστούν τη μεγαλύτερη απειλή για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ· ή

ii) η πρόταση αντικατοπτρίζει τα πορίσματα της ειδικής έκθεσης αριθ. 19/2017 του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου σχετικά με τις διαδικασίες εισαγωγής ([8]).

2) Όσον αφορά την πρόσκληση υποβολής προτάσεων κατάρτισης, το ποσοστό μπορεί να αυξηθεί όταν:

i) τα έργα που αναλαμβάνουν επιστημονικοί και/ή ερευνητικοί οργανισμοί πληρούν τουλάχιστον ένα από τα κριτήρια α) και β) κατωτέρω, επιπλέον του κριτηρίου γ):

α) το έργο δημιουργήθηκε ειδικά για την προώθηση μελετών του ευρωπαϊκού ποινικού δικαίου· ή

β) το έργο στηρίζει τη δημιουργία δικτύων στον τομέα αυτόν· και

γ) οι δραστηριότητες αυτές αποσκοπούν στην προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ· ή

([7]) Άρθρο 8 του κανονισμού για το UAFP, σχετικά με τη συγχρηματοδότηση: «*Το ποσοστό συγχρηματοδότησης για επιχορηγήσεις που παρέχονται στο πλαίσιο του Προγράμματος δεν υπερβαίνει το 80 % των επιλέξιμων δαπανών. Κάθε χρηματοδότηση που υπερβαίνει το εν λόγω ανώτατο όριο χορηγείται μόνο σε εξαιρετικές και δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, οι οποίες ορίζονται στα προγράμματα εργασίας που αναφέρονται στο άρθρο 11, και η εν λόγω χρηματοδότηση δεν υπερβαίνει το 90 % των επιλέξιμων δαπανών.*».

([8]) https://www.eca.europa.eu/el/publications?did=44169

ii) τα έργα κατάρτισης καλύπτουν μία από τις εξαιρετικές περιπτώσεις που αναφέρονται στην πρόσκληση υποβολής προτάσεων τεχνικής βοήθειας.

Οι δημόσιες συμβάσεις μπορούν να ανατίθενται σε οποιαδήποτε νομική οντότητα πληροί τις απαιτήσεις που ορίζονται στο εφαρμοστέο νομικό πλαίσιο. Οι δημόσιες συμβάσεις χρησιμοποιούνται για την απόκτηση πρόσβασης σε βάσεις δεδομένων, για τη χρηματοδότηση διασκέψεων και (εξειδικευμένης) κατάρτισης, καθώς και για την ανάπτυξη ειδικών εργαλείων ΤΠ.

Οι επιλέξιμοι δικαιούχοι του προγράμματος είναι εθνικές ή περιφερειακές διοικήσεις κρατών μελών ή συνδεδεμένων χωρών, ερευνητικοί φορείς, εκπαιδευτικά ιδρύματα και μη κερδοσκοπικές οντότητες που έχουν συσταθεί σε κράτος μέλος και λειτουργούν ήδη εκεί τουλάχιστον επί 1 έτος, καθώς και διεθνείς οργανισμοί.

Στις 20 Μαρτίου 2024 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέγραψε συμφωνία σύνδεσης με την Ουκρανία, η οποία την καθιστά την πρώτη τρίτη χώρα που επισημοποίησε τη συμμετοχή της στο UAFP, με αναδρομική ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2023.

## 3. Η ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Σύμφωνα με τις ενδείξεις που προβλέπονται στο άρθρο 13 του κανονισμού για το UAFP και στις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής για τη βελτίωση της νομοθεσίας, η ενδιάμεση αξιολόγηση χρησιμοποιεί πέντε κριτήρια για την αξιολόγηση του προγράμματος:

- την **αποτελεσματικότητα** του προγράμματος όσον αφορά την επίτευξη των στόχων και των αναμενόμενων αποτελεσμάτων του, συμπεριλαμβανομένης της βιωσιμότητας (ανθεκτικότητας) του εξοπλισμού και των εργαλείων που αποκτήθηκαν·
- την **αποδοτική** χρήση των (οικονομικών και ανθρώπινων) πόρων·
- την εσωτερική και εξωτερική **συνοχή** του προγράμματος με άλλους τομείς δράσης της ΕΕ·
- τη **συνάφεια** όλων των στόχων του προγράμματος· και
- την **ενωσιακή προστιθέμενη αξία** του προγράμματος.

Η αξιολόγηση κάλυψε την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2021 έως την 31η Ιουλίου 2024. Η παρούσα αξιολόγηση βασίζεται στα πορίσματα εξωτερικής μελέτης, η οποία οριστικοποιήθηκε τον Μάιο του 2024 ([9]) και κάλυψε την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2021 έως την 31η Ιανουαρίου 2024.

([9]) Τη μελέτη εκπόνησε η ICF Belgium S.A., με έδρα τις Βρυξέλλες. Διατίθεται στη διεύθυνση: https://op.europa.eu/s/zXCm.

## 4. Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Κατά τη διενέργεια της παρούσας αξιολόγησης, η Επιτροπή βασίστηκε κυρίως στην προαναφερθείσα μελέτη. Επίσης, βασίστηκε στην εκ των προτέρων αξιολόγηση του 2018 που διενεργήθηκε κατά την κατάρτιση της νομοθετικής πρότασης για το πρόγραμμα UAFP, στα ετήσια προγράμματα εργασίας του UAFP και στις ετήσιες επισκοπήσεις για την υλοποίηση του προγράμματος, που καταρτίζονται από την Επιτροπή και επισυνάπτονται στην ετήσια έκθεση της Επιτροπής για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ (στο εξής: εκθέσεις PIF).

Συστάθηκε διυπηρεσιακή ομάδα καθοδήγησης των αρμόδιων υπηρεσιών της Επιτροπής με σκοπό την υποστήριξη της διαδικασίας αξιολόγησης.

Το πεδίο εφαρμογής της ενδιάμεσης αξιολόγησης καλύπτει τις τρεις συνιστώσες του προγράμματος [το σκέλος «Hercule», το σύστημα πληροφοριών κατά της απάτης (AFIS) και το σύστημα διαχείρισης παρατυπιών (IMS)], όλα τα μέτρα που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του προγράμματος, καθώς και τις προπαρασκευαστικές και εκτελεστικές εργασίες που πραγματοποιούν τα ενδιαφερόμενα μέρη για τα εν λόγω μέτρα. Καλύπτει επίσης τις αιτήσεις επιχορήγησης των δυνητικών δικαιούχων (στο πλαίσιο της συνιστώσας «Hercule») που απορρίφθηκαν μετά τη διαδικασία αξιολόγησης των προτάσεων. Και αυτό διότι είτε οι επιλέξιμες αιτήσεις δεν έλαβαν επιχορήγηση λόγω έλλειψης κονδυλίων είτε οι αιτήσεις κρίθηκαν μη επιλέξιμες καθώς η βαθμολογία τους ήταν χαμηλότερη από το ελάχιστο όριο του 60 %.

## 5. ΚΥΡΙΑ ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΝΔΙΑΜΕΣΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Συνολικά, με βάση τα αποδεικτικά στοιχεία που συλλέχθηκαν, στο πλαίσιο της αξιολόγησης διαπιστώθηκε ότι επί του παρόντος το πρόγραμμα έχει εκπληρώσει με επιτυχία τους γενικούς και ειδικούς στόχους του. Απηχώντας τις απόψεις πολλών δικαιούχων, η αξιολόγηση κατέληξε επίσης στο συμπέρασμα ότι είναι αναγκαία η διατήρηση ενός προγράμματος χρηματοδότησης που να τους στηρίζει στις προσπάθειές τους για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ. Οι δικαιούχοι ήταν της άποψης ότι τα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν και η γενικότερη απόδοση του προγράμματος υπερτερούν κατά πολύ της επένδυσης σε χρόνο, προσπάθεια και δαπάνες που απαιτούνται για τη συμμετοχή. Οι συμμετέχοντες θεώρησαν επίσης ότι η αναγνώριση και η βελτίωση της φήμης τους που προκύπτουν από τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα αποτελούν πολύτιμο πλεονέκτημα υπό τη μορφή απρόσμενης προστιθέμενης αξίας.

### 5.1. Αποτελεσματικότητα

Από την αξιολόγηση όλων των διαθέσιμων πηγών δεδομένων προκύπτει ότι το πρόγραμμα και οι δραστηριότητές του υπήρξαν αποτελεσματικές. Πιο συγκεκριμένα, στο παρόν στάδιο υλοποίησης των τριών συνιστωσών του προγράμματος, οι υποστηριζόμενες δραστηριότητες έχουν βελτιώσει (ή θα μπορούσαν να βελτιώσουν) την πρόληψη, τον εντοπισμό και τη διερεύνηση περιπτώσεων απάτης και άλλων παράνομων

δραστηριοτήτων που βλάπτουν τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ. Οι τρεις συνιστώσες θα μπορούσαν επίσης να βελτιώσουν τη διακρατική και πολυτομεακή συνεργασία. Συνολικά, σε σύγκριση με τις τιμές εκκίνησης που προσδιορίστηκαν για καθεμία από τις συνιστώσες, οι οποίες αφορούν τους δείκτες επιδόσεων που χρησιμοποιήθηκαν μεταξύ του 2019 (Hercule III) και του 2022 (UAFP), η αποτελεσματικότητα παρέμεινε η ίδια ή βελτιώθηκε από τις αρχές του 2021.

Με την τελική αξιολόγηση του προγράμματος Hercule III εντοπίστηκαν πτυχές που ενδέχεται να παρεμποδίζουν την αποτελεσματικότητα του προγράμματος. Ειδικότερα, οι διοικήσεις ορισμένων κρατών μελών δεν διέθεταν τους πόρους ώστε να είναι σε θέση να ανταποκριθούν στις διοικητικές απαιτήσεις του προγράμματος. Ωστόσο, παρά το γεγονός αυτό, ο αριθμός των αιτήσεων τα τελευταία έτη (από το 2022 έως το 2024), οι οποίες ελήφθησαν για τη συνιστώσα «Hercule» του UAFP (προτάσεις παροχής τεχνικής βοήθειας), διπλασιάστηκε. Αυτή η σημαντική αύξηση δείχνει ότι οι προσπάθειες που κατέβαλε η Επιτροπή το 2022 και το 2023 για τη διοργάνωση εργαστηρίων για προηγούμενους και δυνητικούς δικαιούχους ήταν αποτελεσματικές καθώς ενίσχυσαν την ευαισθητοποίηση και την ελκυστικότητα των ευκαιριών χρηματοδότησης. Η εν λόγω αυξημένη προσφορά καθοδήγησης αποτέλεσε επίσης απάντηση σε σύσταση από την αξιολόγηση του προγράμματος Hercule III που διεξήχθη το 2021.

Η πιο στοχευμένη ενημέρωση των δυνητικών δικαιούχων για τις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων θα μπορούσε να αυξήσει περαιτέρω τον αριθμό των αιτούντων, καθώς και τον αριθμό των κρατών μελών που συμμετέχουν στο πρόγραμμα, ιδίως από χώρες που υποβάλλουν επί του παρόντος λιγότερες ή και καθόλου αιτήσεις.

Οι στοχευμένες ενημερωτικές συναντήσεις με τη συμμετοχή των κρατών μελών που αναφέρουν μεγάλο αριθμό περιπτώσεων απάτης / παρατυπιών οι οποίες αφορούν την ΕΕ θα μπορούσαν να αυξήσουν το ποσοστό συμμετοχής και να οδηγήσουν σε πιο ομοιόμορφη κατανομή των κονδυλίων μεταξύ των κρατών μελών. Ωστόσο, θα πρέπει να σημειωθεί ότι, για διάφορους λόγους (όπως, για παράδειγμα, η διαθεσιμότητα εθνικών πόρων), ορισμένες χώρες ενδέχεται να μην ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν στη συνιστώσα επιχορηγήσεων του UAFP.

Η διακρατική συνεργασία μπορεί να βελτιωθεί με την παροχή κινήτρων στους δικαιούχους για τη σύσταση πολυεθνικών ομάδων έργου και τη συμμετοχή εταίρων από άλλα κράτη μέλη.

Όσον αφορά τη βιωσιμότητα (ανθεκτικότητα), από την αξιολόγηση προέκυψε ότι τα μέτρα που χρηματοδοτήθηκαν από το πρόγραμμα είναι βιώσιμα, δηλαδή τα αποτελέσματά τους διήρκεσαν ακόμη και μετά την ημερομηνία λήξης του προγράμματος. Η μελέτη κατέδειξε ότι η βιωσιμότητα της τεχνικής βοήθειας εξαρτάται από τη φύση και το κόστος του εξοπλισμού που αγοράζεται. Οι δικαιούχοι κατάρτισης και διασκέψεων επισήμαναν ότι οι ευκαιρίες δικτύωσης, και ειδικότερα εκείνες που περιλαμβάνουν διασυνοριακή συνεργασία, θα διαρκούσαν ακόμη και μετά το πέρας της διάρκειας των αντίστοιχων έργων.

Σε αντίθεση με τη συνιστώσα «Hercule», το AFIS δεν παρέχει στους αιτούντες χρηματοδοτική στήριξη για την ανάπτυξη έργων. Κύριος στόχος του είναι να διευκολύνει την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με την απάτη μεταξύ των αρμόδιων εθνικών και ενωσιακών διοικήσεων. Η αποτελεσματικότητα του AFIS μπορεί να αξιολογηθεί με βάση τα αποτελέσματά του.

Ένας βασικός δείκτης επιδόσεων για το AFIS είναι ο αριθμός των επιμέρους πληροφοριών που καθίστανται διαθέσιμες όσον αφορά την αμοιβαία συνδρομή και ο αριθμός των υποστηριζόμενων δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την αμοιβαία συνδρομή. Σημειώθηκε υπέρβαση των ετήσιων τιμών-στόχου για τον εν λόγω δείκτη για την περίοδο 2021-2023.

Ο βασικός δείκτης με τον οποίον αξιολογείται ο αντίκτυπος των αποτελεσμάτων του AFIS είναι το επίπεδο ικανοποίησης των χρηστών του AFIS, το οποίο μετράται με περιοδικές έρευνες χρηστών. Τα αποτελέσματα της τελευταίας έρευνας (2023) επιβεβαίωσαν ότι το AFIS είναι σε θέση να παρέχει λειτουργικά εργαλεία για την ανταλλαγή πληροφοριών στον τομέα δραστηριότητάς του.

Η τελευταία αυτή έρευνα περιλάμβανε επίσης ερωτήσεις σχετικά με τη λειτουργικότητα και τις επιδόσεις του εργαλείου IMS. Το συνδυασμένο ποσοστό ικανοποίησης των χρηστών (όσον αφορά τη λειτουργικότητα και τις επιδόσεις) του IMS ήταν περίπου 91 %. Το ποσοστό αυτό κρίνεται ιδιαίτερα ικανοποιητικό σε σύγκριση με τα αποτελέσματα του 2019, όταν το ποσοστό ικανοποίησης των χρηστών ήταν 72 %.

Ταυτόχρονα, οι συνεντεύξεις με διάφορους διαχειριστές χώρας του IMS αποκάλυψαν ορισμένους τομείς που επιδέχονται βελτίωση. Για παράδειγμα, τα έντυπα υποβολής στοιχείων περιέχουν πάρα πολλά πεδία, τα οποία ενίοτε έχουν συγκεχυμένες περιγραφές.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι το ζήτημα αυτό δεν αφορά απλώς και μόνο την OLAF / το IMS, αλλά αντικατοπτρίζει μια γενική μεγαλύτερη «συνολική» ζήτηση για την καταχώριση, την αναφορά και την ανταλλαγή στοιχείων για διάφορους σκοπούς, συμπεριλαμβανομένων της λογοδοσίας και της ιχνηλασιμότητας.

Μια νέα έκδοση του IMS κατέστη διαθέσιμη την 1η Οκτωβρίου 2024. Το IMS αναβαθμίστηκε ριζικά ώστε να ενσωματώνει τεχνολογίες αιχμής, και έτσι το σύστημα έγινε πιο αποδοτικό, ενώ παράλληλα δημιουργήθηκαν οι προϋποθέσεις για ευκολότερη υποστήριξη και αποδοτική ανάπτυξη μελλοντικών απαιτήσεων. Οι τεχνικές εργασίες συμπληρώθηκαν επίσης με διάφορες άλλες βελτιώσεις: σύγχρονη εμφάνιση και αίσθηση, ευκολότερη πλοήγηση, βελτιωμένο εργαλείο αναζήτησης, καλύτερα στατιστικά στοιχεία και επικαιροποιημένα εγχειρίδια χρήστη.

Η κατάρτιση για το νέο και αναβαθμισμένο σύστημα έχει προγραμματιστεί να πραγματοποιηθεί έως το τέλος του 2024 για όλους τους χρήστες του IMS στην OLAF, στις υπηρεσίες της Επιτροπής και στα κράτη μέλη.

Με την ενδιάμεση αξιολόγηση του UAFP εντοπίστηκαν επίσης πτυχές που ενδέχεται να παρεμποδίζουν την αποτελεσματικότητα του προγράμματος. Η ήδη αναφερθείσα έλλειψη πόρων των διοικήσεων των κρατών μελών και η επακόλουθη αδυναμία τους να ανταποκριθούν στις διοικητικές απαιτήσεις του προγράμματος ενδέχεται να οδηγήσουν σε μειωμένο αριθμό αιτήσεων. Η παροχή αυξημένης καθοδήγησης στους αιτούντες (της συνιστώσας «Hercule») και στους χρήστες (του εργαλείου IMS) θα μπορούσε να έχει καίρια σημασία για την αντιμετώπιση αυτού του ζητήματος.

### 5.2. Αποδοτικότητα

Συνολικά, η υλοποίηση της πρώτης συνιστώσας του προγράμματος έδωσε τη δυνατότητα στην ΕΕ και στις εθνικές ερευνητικές αρχές να χρησιμοποιήσουν αποδοτικότερα τους πόρους τους για την αποτελεσματική καταπολέμηση σοβαρών αδικημάτων που βλάπτουν τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ. Μολονότι τα περισσότερα έργα τεχνικής βοήθειας και κατάρτισης βρίσκονται ακόμη στο στάδιο της υλοποίησης, με την αξιολόγηση κατέστη δυνατόν να εντοπιστούν οι κύριοι τομείς στους οποίους οι επιχορηγήσεις («Hercule») συνέβαλαν στην αποδοτικότερη διαχείριση των δαπανών και των πόρων. Σε αυτούς περιλαμβάνονται η απόκτηση εξοπλισμού, η συλλογή δεδομένων σχετικά με περιπτώσεις απάτης, η ανάλυση και η ανταλλαγή στοιχείων, οι δραστηριότητες κατάρτισης, η οικοδόμηση σχέσεων και οι έρευνες.

Η τρέχουσα διαδικασία υποβολής αιτήσεων είναι σημαντικά βελτιωμένη από ό,τι στο πλαίσιο του προηγούμενου προγράμματος, και τα ενδιαφερόμενα μέρη την θεωρούν ιδιαίτερα αποδοτική. Οι παρατηρήσεις και οι συστάσεις για την απλούστευση της διαδικασίας υποβολής αιτήσεων και την παροχή αυξημένης καθοδήγησης στους αιτούντες, οι οποίες παρασχέθηκαν στο πλαίσιο της τελικής αξιολόγησης του προγράμματος Hercule III, ελήφθησαν υπόψη στο τρέχον πρόγραμμα, με αποτέλεσμα να υποβάλλονται περισσότερες αιτήσεις ετησίως.

Οι περισσότεροι από τους αιτούντες θεωρούν ότι η καθοδήγηση και οι οδηγίες που παρασχέθηκαν για τη σύνταξη της αίτησης είναι σαφείς και άμεσα διαθέσιμες. Τα έγγραφα της ετήσιας πρόσκλησης που δημοσιεύονται στο πλαίσιο κάθε ετήσιου προγράμματος εργασίας παρέχουν σαφή επισκόπηση των προτάσεων που είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση και παρουσιάζουν τα κριτήρια επιλεξιμότητας με σαφήνεια. Επίσης, η πρόσκληση συνοδεύεται από διαδικτυακό εγχειρίδιο για την κατάρτιση και την υποβολή προτάσεων, το οποίο οι αιτούντες έκριναν εύκολο και εύχρηστο κατά την πλοήγηση.

Ακόμη, χάρη στην αυξημένη φιλικότητα προς τους χρήστες με αναπηρίες, π.χ. με προβλήματα όρασης, η σχετική διαδικασία μπορεί να απαιτεί λιγότερους πόρους για ορισμένους αιτούντες.

Η συμφωνία επιχορήγησης παρέχει στους δικαιούχους ικανοποιητικά περιθώρια δημοσιονομικής ευελιξίας. Η ευελιξία αυτή αυξάνει την αποδοτικότητα των έργων,

δεδομένου ότι μειώνει τη διοικητική επιβάρυνση τόσο για τους δικαιούχους όσο και για τους διαχειριστές προγραμμάτων της Επιτροπής (OLAF).

Από την ενδιάμεση αξιολόγηση της πρώτης συνιστώσας του UAFP («Hercule») διαπιστώθηκε ότι οι δικαιούχοι είχαν επιτύχει ως έναν βαθμό εξοικονόμηση κόστους. Το ένα τρίτο των δικαιούχων εκτίμησε ότι η εν λόγω εξοικονόμηση ήταν πολύ σημαντική ή σημαντική. Οι δικαιούχοι σημείωσαν, όσον αφορά την τεχνική συνιστώσα, ότι χάρη στις βελτιωμένες ικανότητες και δυνατότητές τους ήταν σε θέση να υλοποιούν πράξεις αποδοτικότερα στις χώρες τους. Ένας άλλος σημαντικός παράγοντας είναι ότι αυτή η αυξημένη αποδοτικότητα λειτουργεί σαν χιονοστιβάδα και ωφελεί επίσης οργανισμούς-εταίρους της ΕΕ. Επομένως, οι συμμετέχοντες στο UAFP είναι καλύτερα εξοπλισμένοι προκειμένου να ανταποκρίνονται σε αιτήματα για αμοιβαία παροχή συνδρομής και κοινές έρευνες με οργανισμούς-εταίρους της ΕΕ.

Από την αξιολόγηση αυτή διαπιστώθηκε ότι το AFIS έχει καταστεί πιο αποδοτικό. Για παράδειγμα, παρείχε τεχνική υποστήριξη σε μερικές δεκάδες κοινές τελωνειακές επιχειρήσεις από το 2021. Οι χρήστες θεωρούν ότι η χρηματοδότηση για το IMS στο πλαίσιο του UAFP συνιστά αποδοτική χρήση των πόρων. Ωστόσο, είναι δύσκολο να εκτιμηθεί η συνολική αποδοτικότητα που συνδέεται με τις βελτιώσεις οι οποίες επήλθαν στα δύο συστήματα με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία για την παρούσα αξιολόγηση.

Σύμφωνα με την ανάλυση, το UAFP φαίνεται ότι συνιστά αποδοτική χρήση των πόρων βάσει ανάλυσης κόστους-οφέλους. Ωστόσο, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι με τα στοιχεία που είναι διαθέσιμα σε αυτό το ενδιάμεσο στάδιο του προγράμματος, δεν είναι δυνατή η πλήρης ποσοτική χαρτογράφηση του κόστους και των οφελών του προγράμματος ούτε η χρηματική αποτίμηση όλων των δαπανών και οφελών προκειμένου να υπάρξει άμεση σύγκριση μεταξύ τους.

### 5.3. Συνοχή

Με βάση την ανάλυση των σχετικών προγραμμάτων, καθώς και τα αποτελέσματα της διαβούλευσης με τα ενδιαφερόμενα μέρη που διενεργήθηκε για την αξιολόγηση, το πρόγραμμα θεωρείται γενικά συνεκτικό, τόσο εσωτερικά όσο και εξωτερικά. Ωστόσο, εντοπίστηκαν ορισμένες πιθανές αλληλεπικαλύψεις και/ή τομείς που επιδέχονται βελτίωση.

Από την έρευνα διαπιστώθηκε αυξημένη εσωτερική συνοχή σε σύγκριση με την προηγούμενη περίοδο προγραμματισμού, διότι η διάρθρωση του προγράμματος σε τρεις συνιστώσες μειώνει τη διοικητική επιβάρυνση και απλουστεύει τη διαχείριση της χρηματοδότησης, τη δημοσιονομική ευελιξία και την ανακατανομή των κονδυλίων μεταξύ των τριών συνιστωσών.

Όσον αφορά την εξωτερική συνοχή, η έρευνα εστίασε σε ορισμένα σχετικά προγράμματα της ΕΕ. Ο υψηλότερος κίνδυνος επαναλήψεων εντοπίστηκε μεταξύ του UAFP και του μέσου ΕΤΕ, καθώς επίσης, σε πολύ μικρότερο βαθμό, με δύο άλλα

χρηματοδοτικά προγράμματα που παρείχε η ΓΔ TAXUD, δηλαδή το πρόγραμμα «Τελωνεία» και το πρόγραμμα Fiscalis. Όσον αφορά τους δικαιούχους του προγράμματος, το μέσο ΕΤΕ παρέχει χρηματοδοτική στήριξη ειδικά στις τελωνειακές αρχές των κρατών μελών. Αντιθέτως, το UAFP εστιάζει (περισσότερο) στις αρχές επιβολής του νόμου, οι οποίες δεν λαμβάνουν χρηματοδότηση από το μέσο ΕΤΕ. Το μέσο ΕΤΕ εστιάζει στις τελωνειακές δραστηριότητες, και ειδικότερα στην ανάπτυξη της ικανότητας των τελωνείων στα σημεία διέλευσης των συνόρων και της ικανότητας των τελωνειακών εργαστηρίων, ενώ το UAFP εστιάζει στην πρόληψη (δημοσιονομικών) παρατυπιών και περιπτώσεων απάτης που βλάπτουν τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ.

Από τις διαβουλεύσεις που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της παρούσας αξιολόγησης δεν εντοπίστηκαν σημαντικές επαναλήψεις μεταξύ της χρηματοδότησης που παρείχε η ΓΔ TAXUD στις εθνικές τελωνειακές αρχές και των δραστηριοτήτων που χρηματοδοτήθηκαν στο πλαίσιο του UAFP. Αυτό οφείλεται κυρίως στις διαφορές στο πεδίο εφαρμογής των εν λόγω προγραμμάτων και στο γεγονός ότι οι αρμόδιες Γενικές Διευθύνσεις συνεργάζονται στενά σε διάφορα επίπεδα και σε διάφορα στάδια της διαδικασίας χορήγησης. Έτσι έχουν τη δυνατότητα να διασφαλίζουν τον συντονισμό και να παρέχουν σαφήνεια στους αιτούντες και τους δικαιούχους όσον αφορά τη λειτουργία των προγραμμάτων και των δραστηριοτήτων που είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση. Με βάση την έρευνα που διενεργήθηκε στο πλαίσιο της μελέτης, το UAFP εξακολουθεί να είναι γενικά συνεκτικό με τα άλλα σχετικά χρηματοδοτικά προγράμματα, όπως και κατά την προηγούμενη περίοδο προγραμματισμού.

### 5.4. Συνάφεια

Από την αξιολόγηση της συνάφειας προκύπτει ότι οι δραστηριότητες του UAFP ήταν κατά κανόνα συναφείς κατά τη διάρκεια της παρούσας περιόδου αξιολόγησης, όσον αφορά τόσο την επίτευξη των γενικών στόχων του προγράμματος όσο και την κάλυψη των αναγκών των αιτούντων, των δικαιούχων, των συμμετεχόντων («Hercule») και των χρηστών (AFIS και IMS).

Διαπιστώθηκε επίσης ότι το «Hercule» και το AFIS είναι συναφή όσον αφορά τον εντοπισμό και την καταπολέμηση των αναδυόμενων τάσεων στον τομέα της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ, παρά τα στοιχεία που υποδηλώνουν ότι το «Hercule» θα επωφελούνταν από μια σημαντική αύξηση των χρηματοδοτικών πόρων, όπως επισημαίνεται στην παρούσα έκθεση.

Οι τρέχουσες τάσεις όσον αφορά την απάτη δείχνουν ότι τα έργα που στηρίζουν την καταπολέμηση της ψηφιακής απάτης χρειάζονται πρόσθετη χρηματοδότηση. Η παροχή συνεχούς στήριξης στις εθνικές αρχές για την καταπολέμηση της απάτης και άλλων παράνομων δραστηριοτήτων που βλάπτουν τον προϋπολογισμό της ΕΕ ενδέχεται να απαιτήσει σημαντική αύξηση του τρέχοντος προϋπολογισμού του προγράμματος προκειμένου να καλυφθεί το υψηλό κόστος του εξοπλισμού ή του υλισμικού (hardware), καθώς και η ανάγκη να συμβαδίζουν οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής με τις τεχνολογικές εξελίξεις.

Η εν λόγω αύξηση του προϋπολογισμού θα πρέπει επίσης να λαμβάνει υπόψη την επέκταση του γεωγραφικού πεδίου εφαρμογής του προγράμματος στην Ουκρανία, που είναι πλέον χώρα συνδεδεμένη με το πρόγραμμα, καθώς και τυχόν πιθανή επέκταση σε άλλες (νέες) υποψήφιες χώρες.

Οι αιτούντες και οι δικαιούχοι χρηματοδότησης στο πλαίσιο της συνιστώσας «Hercule» ανέφεραν σημαντική ζήτηση για πρόσθετη στήριξη μέσω έργων τεχνικής βοήθειας και δραστηριοτήτων κατάρτισης και επισήμαναν την έλλειψη παρόμοιας στήριξης από εθνικές ή άλλες πηγές.

Τέλος, ο προϋπολογισμός ίσως χρειαστεί επίσης να αυξηθεί για να καλύψει το αυξανόμενο ποσοστό των αιτήσεων που υποβάλλονται ετησίως στο πλαίσιο της συνιστώσας «Hercule» αλλά επί του παρόντος δεν καταφέρνουν να λάβουν επιχορήγηση λόγω των δημοσιονομικών ορίων, οι οποίες αντιστοιχούν περίπου στα τρία τέταρτα των αιτήσεων που ελήφθησαν στο πλαίσιο της τεχνικής βοήθειας τα τελευταία έτη.

### 5.5. Ενωσιακή προστιθέμενη αξία

Τα στοιχεία που αναλύθηκαν καταδεικνύουν ότι, συνολικά, το πρόγραμμα UAFP λειτούργησε ικανοποιητικά σε σχέση με τους δείκτες εκκίνησης για την ενωσιακή προστιθέμενη αξία.

Οι αποδέκτες χρηματοδότησης στο πλαίσιο της συνιστώσας «Hercule» ανέφεραν πολύ υψηλό επίπεδο εκφραζόμενης ικανοποίησης και επιβεβαίωσαν ότι δεν θα ήταν εφικτό το ίδιο επίπεδο στήριξης σε εθνικό επίπεδο. Οι συμμετέχοντες στις στοχευμένες έρευνες και στις συνεντεύξεις επιβεβαίωσαν το πόρισμα αυτό.

Τα στοιχεία του UAFP για το AFIS δείχνουν ότι η διαθεσιμότητα των πληροφοριών για την αμοιβαία συνδρομή στο πλαίσιο του προγράμματος αυξάνεται σταθερά κατ' έτος, και ως εκ τούτου επιτυγχάνονται σε τακτική βάση οι ετήσιοι στόχοι για τον εν λόγω δείκτη.

Τα στοιχεία αντικατοπτρίζουν γενικά υψηλή ικανοποίηση για το εργαλείο IMS, καθώς η μεγάλη πλειονότητα των χρηστών είναι ικανοποιημένοι με αυτό.

Το πρόγραμμα UAFP διασφαλίζει πρόσθετα οφέλη μέσω της συμβολής του στην επίτευξη των βασικών στόχων βιώσιμης ανάπτυξης. Ειδικότερα, η χρηματοδοτική στήριξη από την ΕΕ μέσω επιχορηγήσεων τεχνικής βοήθειας συμβάλλει στον στόχο της βιώσιμης ανάπτυξης για τη μείωση των ανισοτήτων εντός και μεταξύ των χωρών, καθώς ενισχύει τους προϋπολογισμούς των εθνικών διοικήσεων.

Επιπλέον, το πρόγραμμα συμβάλλει έμμεσα στη δημιουργία θεσμικών οργάνων που χαρακτηρίζονται από αποδοτικότητα, λογοδοσία και συμπεριληπτικότητα μέσω της στήριξης των υπηρεσιών επιβολής του νόμου, ιδίως μέσω επιχορηγήσεων για την ενίσχυση της ψηφιακής μετάβασης, καθώς και μέσω των εργαλείων και της στήριξης που παρέχουν το AFIS και το IMS.

Η συμμετοχή της OLAF προσθέτει επίσης ουσιαστική αξιοπιστία στις δραστηριότητες κατάρτισης που διοργανώνουν διάφοροι δικαιούχοι, με αποτέλεσμα την αύξηση των συμμετεχόντων και την ενίσχυση της προβολής.

Το επίπεδο και το εύρος της χρηματοδότησης στο πλαίσιο του UAFP θα πρέπει, αν μη τι άλλο, να διατηρηθούν, καθώς οι παρατηρήσεις των αιτούντων και των δικαιούχων δείχνουν ότι το πρόγραμμα καλύπτει έναν μοναδικό εξειδικευμένο τομέα και ότι τυχόν απώλεια των ευκαιριών χρηματοδότησης που προσφέρει το UAFP θα δημιουργούσε σημαντικό κενό.

## 6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Είναι ενθαρρυντικό ότι τα περισσότερα συμπεράσματα που παρουσιάζονται στην έκθεση της μελέτης αντικατοπτρίζονται ήδη σε μεγάλο βαθμό στην τρέχουσα υλοποίηση του UAFP. Ως εκ τούτου, η παρούσα αξιολόγηση όχι μόνο υποστηρίζει την τρέχουσα πρακτική της Επιτροπής, αλλά αποτελεί επίσης σημείο αναφοράς για μελλοντικές εξελίξεις σε σχέση με το πρόγραμμα.

Λαμβάνοντας υπόψη τα πορίσματα που παρουσιάστηκαν στις προηγούμενες ενότητες, η Επιτροπή θεωρεί ότι το πρόγραμμα προσφέρει μια στέρεη βάση που βοηθά τα κράτη μέλη και τις συνδεδεμένες χώρες να αντιμετωπίσουν το διαρκώς εξελισσόμενο τοπίο των περιπτώσεων απάτης. Λαμβάνει επίσης υπόψη το νέο ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο, με δεδομένη την έναρξη λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας το 2021.

Το UAFP θεωρείται ότι ανταποκρίνεται στις σημερινές προκλήσεις με διάφορους τρόπους.

Καταρχάς, δεδομένου ότι ολοένα και περισσότερες εγκληματικές δραστηριότητες τελούνται στον κυβερνοχώρο, το πρόγραμμα βοηθά τα κράτη μέλη να ενισχύσουν τις ψηφιακές τους ικανότητες για τον εντοπισμό και την έρευνα των περιπτώσεων απάτης. Για τον σκοπό αυτόν, το UAFP στηρίζει την απόκτηση εξελιγμένων εργαλείων ανάλυσης και βάσεων δεδομένων και παρέχει εξειδικευμένη κατάρτιση στην ψηφιακή εγκληματολογική έρευνα. Αυτού του είδους η παρεχόμενη στήριξη ευθυγραμμίζεται πλήρως με τη νέα στρατηγική της Επιτροπής για την καταπολέμηση της απάτης, η οποία προωθεί σθεναρά την ανάπτυξη εξελιγμένων εργαλείων ανάλυσης και ΤΠ.

Δεύτερον, λαμβανομένης υπόψη της αύξησης των δαπανών της ΕΕ στο πλαίσιο του νέου προϋπολογισμού και του NextGenerationEU, ο μεγαλύτερος όγκος της χρηματοδότησης του UAFP κατευθύνεται στην καταπολέμηση της απάτης στον τομέα των δαπανών, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Αυτό υποστηρίζεται από το γεγονός ότι η ΕΕ έχει θεσπίσει πλέον το μέσο ΕΤΕ για την απόκτηση, την αναβάθμιση και τη συντήρηση εξοπλισμού τελωνειακών ελέγχων. Με προϋπολογισμό ύψους περίπου 1 δισ. EUR για την τρέχουσα επταετή περίοδο, το μέσο αυτό έχει απελευθερώσει σημαντικούς πόρους για το UAFP που προηγουμένως

διετίθεντο από το πρόγραμμα Hercule III για τη χρηματοδότηση εξοπλισμού και εργαλείων τελωνειακών ελέγχων.

Σε πιο επιχειρησιακό επίπεδο, κατά τη σύνοψη των σημαντικότερων πορισμάτων της αξιολόγησης όσον αφορά συστάσεις για μελλοντική υλοποίηση, ξεχωρίζουν δύο σημεία:

Πρώτον, τα ενδιαφερόμενα μέρη ζήτησαν από την Επιτροπή λεπτομερέστερη καθοδήγηση σχετικά με τη σύνταξη μιας αίτησης. Ως εκ τούτου, η OLAF θα εντείνει τη στήριξη προς τους αιτούντες επιχορήγηση και την καθοδήγησή τους, ιδίως στις χώρες που είναι τα νεότερα μέλη του προγράμματος. Η διαδικτυακή παρουσία του προγράμματος στην εξωτερική σελίδα της OLAF θα επεκταθεί ώστε να παρέχει περαιτέρω πληροφορίες, βέλτιστες πρακτικές και εγχειρίδια για τη συνιστώσα των επιχορηγήσεων.

Δεύτερον, τα πορίσματα της αξιολόγησης ίσως καταδεικνύουν ότι πρέπει να ληφθεί υπόψη η λεπτή ισορροπία ανάμεσα στην έντονη επιθυμία ελαχιστοποίησης της διοικητικής επιβάρυνσης για τους αιτούντες και στην ανάγκη για περισσότερες άμεσα διαθέσιμες πληροφορίες με σκοπό την υποβολή εκθέσεων, την παρακολούθηση και τις εκ των υστέρων εκτιμήσεις. Αυτή η ισορροπία είναι δύσκολο να επιτευχθεί, η δε Επιτροπή μπορεί να αναζητήσει δυνατότητες για την περαιτέρω βελτίωση των εργαλείων υποβολής εκθέσεων και παρακολούθησης που χρησιμοποιεί για τον σκοπό αυτόν.

Όσον αφορά την εξωτερική συνέπεια και συνοχή του προγράμματος, οι υπηρεσίες της Επιτροπής συντονίζονται μεταξύ τους κατά την κατάρτιση και την έγκριση των ετήσιων προγραμμάτων εργασίας τους για τα χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ που αφορούν την καταπολέμηση της απάτης και της διαφθοράς.

Στο πλαίσιο του τρέχοντος ΠΔΠ, η Επιτροπή έχει αναπτύξει ένα οριζόντιο πλαίσιο αξιολόγησης και παρακολούθησης για όλα τα προγράμματα δαπανών. Το πρόγραμμα έχει επίσης βελτιώσει το ισχύον πλαίσιο αναπτύσσοντας κατάλληλο αριθμό δεικτών ειδικά για τα επιλέξιμα έργα. Οι δείκτες αυτοί χρησιμοποιούνται για την υποβολή εκθέσεων σχετικά με την πρόοδο υλοποίησης του προγράμματος σε ετήσια βάση κατά την ετήσια επισκόπηση του προγράμματος (στο πλαίσιο των εκθέσεων PIF της Επιτροπής). Από το 2017 όλα τα έργα που έχουν λάβει επιχορήγηση καταχωρίζονται στο εργαλείο ηλεκτρονικών επιχορηγήσεων (e-Grant) της Επιτροπής, που αποτελεί πολύτιμη βάση δεδομένων για την υλοποίηση του προγράμματος.

Η παρούσα ενδιάμεση αξιολόγηση αποτελεί τη βάση για μελλοντική εκτίμηση επιπτώσεων υπό το πρίσμα των νομοθετικών προπαρασκευαστικών εργασιών για το επόμενο πρόγραμμα. Η συνεχιζόμενη συνάφεια και το αυξανόμενο μέγεθος του προγράμματος όσον αφορά τις δραστηριότητες στο πλαίσιο των συνιστωσών του, όπως επισημαίνεται στην παρούσα αξιολόγηση, αποτελούν λόγους που δικαιολογούν τη στήριξη ενός σημαντικά αυξημένου συνολικού προϋπολογισμού για το μελλοντικό πρόγραμμα (2028-2034).

Λαμβανομένων υπόψη όλων των ανωτέρω, το πρόγραμμα εκτιμάται ότι είναι αποδοτικό, αποτελεσματικό, συναφές και συνεκτικό, καθώς και ότι διασφαλίζει σημαντική ενωσιακή προστιθέμενη αξία. Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να στηρίζει ενεργά τις αρχές των κρατών μελών και των συνδεδεμένων χωρών για την ενίσχυση της ικανότητάς τους να καταπολεμούν την απάτη και τις παράτυπες δραστηριότητες που επηρεάζουν τον προϋπολογισμό της ΕΕ.

Η Επιτροπή θα εξετάσει περαιτέρω: i) τη βελτίωση της καθοδήγησης που παρέχεται στους αιτούντες· ii) την επικαιροποίηση του είδους των δραστηριοτήτων που χρηματοδοτούνται, λαμβάνοντας υπόψη την ταχεία τεχνολογική πρόοδο· και iii) την εξασφάλιση συνεχούς συστηματικού συντονισμού και συνοχής σε επίπεδο Επιτροπής μεταξύ του UAFP και άλλων προγραμμάτων της ΕΕ.